

مدیر سایت لوت‌شناسی دکتر مستوفی:

ضعف‌های جدی در زیرساخت‌های گردشگری لوت داریم

❖ اگر پمپ بنزین شهداد خراب شود، همه برنامه‌ها تورها به هم می‌خورد ❖ میراث‌فرهنگی هنوز قبول ندارد برگ برنده‌اش فقط بیابان لوت است

ولی میراث‌فرهنگی هنوز این توانایی مالی را ندارد که چند تابلوی راهنما نصب کند. مردم در اثر ناآگاهی، شاخه درخت گز لوت را می‌شکنند و نمی‌دانند این درختی که دارند شاخه‌اش را می‌شکنند چند صد سال سن دارد. متأسفانه باید بگویم که میراث‌فرهنگی هنوز قبول ندارد که برگ برنده‌اش فقط بیابان لوت است. اگر در کرمان بیابان لوت نبود (آمار) گردشگری صفر بود.

الان اوضاع گردشگری کرمان چگونه است؟

در نوروز امسال میراث‌فرهنگی اعداد و ارقامی اعلام کرد که به نظر می‌رسد تا حدی اغراق‌آمیز است. گردشگری که برای راهنمای گردشگر، برای اقامتگاه و هتل سود نداشته باشد، گردشگر نیست. گردشگرانی که امسال به کرمان آمدند بیشتر مذهبی بودند. گردشگری کرمان هر سال بدتر از سال قبل می‌شود. برخی واحدهای گردشگری درآمدی بسیار پایین و یا حتی نزدیک به صفر داشتند. متأسفانه با شرایطی که وجود دارد، در کرمان چیزی به نام گردشگری نداریم.

الان در شهداد فصل گردشگری نیست. درست می‌گوییم؟

بله.

پیش‌بینی شما از ماه‌های آینده چیست؟ اوضاع می‌کنید پاییز و زمستان امسال فزونی بهتر از پارسال باشد؟

ما گردشگر را تورهایی خارجی می‌دانیم چون تورهایی ایرانی درآمدی ندارند. براساس رزروهایی که تورهایی گردشگری برای بازدید لوت انجام داده‌اند، باید بگویم که امسال نسبت به پارسال وضعیت خیلی بهتر است. سال گذشته، اتفاقاتی که افتاد (اعتراضات) در ابتدای فصل گردشگری کوبر بود و کل تورهایی گردشگری لغو شد. سال گذشته حدود شش تور را خود ما لغو کردیم. کلی سرمایه‌گذاری کرده بودیم و وسیله خریده بودیم و با لغو این تورها کلی خسارت دیدیم. به برخی ضعف‌ها و چالش‌های حوزه زیرساختی در لوت اشاره کردید. اگر قرار باشد اقدامی در حال حاضر انجام شود اولویت چیست؟

مهم‌ترین اولویت، درست کردن جاده است.

یعنی همه مسیرهای دسترسی از کرمان تا دل لوت؟

تا دل لوت که نه. یکی از مهم‌ترین مسیرهای دسترسی، شهداد تا دهلسم است که باید ترمیم و بهسازی شود. اولویت بعدی، ایجاد یک مجموعه رفاهی است. شهداد به‌طور جدی نیاز به مجموعه رفاهی دارد. تابلوهای معرفی بیابان هم اولویت بعدی است. شهداد غنی‌ترین تمدن جهان را دارد ولی حتی هیچ المانی در ورودی این شهر نیست که آن را معرفی کند. الان هم حتما نیاز است که بخشدار و شهردار شهداد تابلوی راهنما برای هدایت گردشگران به سایت لوت‌شناسی را نصب کنند. درباره تشکیل کلوت‌ها و نیکاه و توصیه‌هایی مثل اینکه بدون لیدر وارد بیابان نشوید و در چه مناطقی حرکت کنید نیاز به تابلوهای معرفی داریم تا مردم آگاه شوند. اگر گردشگران بدانند که مثلا کلوت‌های لوت بلندترین و زیباترین کلوت‌های جهان هستند حتما در حفاظت از آن‌ها مشارکت می‌کنند.

در سایت لوت‌شناسی به چه حمایت‌هایی نیاز دارید؟

نیاز جدی به معرفی سایت داریم. به جرات می‌توانم بگویم که سایت بسیار کاملی است اما باید معرفی شود. نیاز داریم در شهر کرمان چند بیلبرود را به ما اختصاص بدهند تا سایت لوت‌شناسی را معرفی کنیم.

و چون تصویر و صدا هم وجود دارد، وقتی مثلا از گندم بریان صحبت می‌شود، مسافران درک واضحی از این منطقه خواهند داشت و این، بسیار در افزایش شناخت گردشگران تأثیرگذار است. همچنین، بازدیدکنندگان می‌دانند لوت فقط کلوت‌ها نیستند و کلوت‌ها فقط آن‌ها که کنار جاده واقع شده‌اند نیستند بلکه کلوت‌های شمالی، جنوبی، شرقی و غربی را داریم که هرکدام زیبایی منحصره‌فرد خود را دارند و کلوت‌های مثلا شمالی با جنوبی متفاوت هستند. گردشگران با دریافت اطلاعات کامل از لوت در این سایت، به این نتیجه خواهند رسید که بارها و بارها باید این بیابان را ببینند.

می‌دانیم که لوت بین سه استان کرمان و سیستان و بلوچستان و خراسان جنوبی گسترده است. در این سایت فقط جاذبه‌هایی را که در مرز جغرافیایی استان کرمان قرار دارد معرفی می‌شود؟

معرفی ما روی عرصه بیابان لوت و محدوده ثبت جهانی لوت در هر سه استان متمرکز است.

آقای کلانتری، در حال حاضر، در حوزه گردشگری لوت با چه ضعف‌هایی مواجه هستید؟

راه‌اندازی سایت لوت‌شناسی تنها یکی از ضعف‌ها را رفع کرده اما هنوز مشکلات بسیار زیادی در لوت وجود دارد. یکی از مهم‌ترین ضعف‌ها نبود و کمبود زیرساخت‌های مناسب گردشگری است. اقامتگاه‌های بوم‌گردی بسیار زیادی در شهداد ایجاد شده تا جایی که بیش‌ترین آمار اقامتگاه‌های استان مربوط به همین منطقه است اما متأسفانه امکانات دیگری که نیاز است را نداریم. از شهداد تا رود شور که می‌خواهیم برویم، جاده وضعیت بسیار بدی دارد. از شفیق‌آباد تا کلوت‌ها با اتوبوس یا مینی‌بوس با سرعت بیش از ۴۰ کیلومتر نمی‌توان حرکت کرد؛ جاده آسفالتت پر از چاله و دست‌انداز است. همچنین، یک سرویس بهداشتی عمومی خوب در این منطقه نداریم. تمیزترین سرویس‌های بهداشتی در امامزاده است و این درست نیست که توریست‌ها را مدام به این مکان ببریم. علاوه بر این، در این منطقه مشکل سوخت داریم. چند سال است که وعده داده می‌شود قرار است پمپ بنزینی در مسیر شهداد به شفیق‌آباد راه‌اندازی کنند اما تاکنون این اقدام انجام نشده است. یک پمپ بنزین در شهداد داریم که اگر خراب شود، همه برنامه‌ریزی تورهایی گردشگری به هم می‌خورد. از دیگر مشکلات، نبود تابلوهای معرفی جاذبه‌های لوت است؛ بسیاری از مردم نمی‌دانند نیکا چیست و چگونه تشکیل شده است؟ سال ۹۵ این بیابان ثبت جهانی شده و حالا بعد از هفت سال ما با هزینه خودمان و عشق خودمان به لوت سایت لوت‌شناسی را راه‌اندازی کردیم

بیابان سفر می‌کند، اطلاعات کاملی از آن پیدا کند، تصمیم به راه‌اندازی سایت لوت‌شناسی با مشارکت هتل پایاب شهداد گرفتیم. در واقع، هدف بیش‌تر آگاهی دادن به گردشگران درباره جایی است که قرار است ببینند. در جهان، چنین مراکزی را به اسم visit center (مرکز بازدید) می‌شناسند اما چون معادل فارسی آن چندان گویا نیست، آن را با اسم سایت لوت‌شناسی معرفی کردیم. هدف اصلی این سایت، معرفی بیابان لوت به بهترین شکل ممکن و در خور نام این بیابان است. سایت هم از چند بخش شامل پوشش گیاهی، حیات جانوری، اقلیم، ژئومورفولوژی و یک سالن کتابخانه تشکیل شده است. یک بخش آن داده شده است. ایشان نخستین پژوهشگر ایرانی هستند که شش سال در بیابان لوت تحقیق کردند. در این سایت، ویدئو پروژکتور، وسایل کامل آموزشی و لپ‌تاپ وجود دارد و هرکسی بخواهد دوره آموزشی در این سایت برگزار کند، می‌تواند از این امکانات استفاده کند. به گونه‌ای برنامه‌ریزی کردیم که سایت صرفا یک نمایشگاه نباشد. با دانشگاه باهنر و پایگاه جهانی لوت و میراث‌فرهنگی هم قراردادهایی می‌بندیم تا در مشارکت با این نهادها برنامه‌هایی در این سایت اجرا کنیم. اینکه چرا شهداد را انتخاب کردیم به این دلیل است که بیش‌ترین گردشگران لوت از درگاه ورودی شهداد هستند بنابراین، هرکسی که به بیابان می‌آید به راحتی می‌تواند از این مرکز بازدید کند. دلیل انتخاب هتل پایاب برای راه‌اندازی این مرکز هم این است که میراث‌فرهنگی شهداد حتی یک ساختمان مناسب برای خودش ندارد، چه رسد به اینکه بخواهد مکانی به ما بدهد. هتل پایاب فضای مناسبی دارد و مکان زنده‌ای است و زیرساخت‌های مناسبی هم دارد و چنانچه توریست‌ها به این مرکز بیایند، امکانات لازم برای میزبانی وجود دارد. نکته مهم‌تر اینکه سایت لوت‌شناسی کاملا با هزینه شخصی تیم گردشگری سارلوت و هتل پایاب راه‌اندازی شده و هیچ ارگانی حتی یک ریال به ما کمک نکرده و بالغ بر ۳۰۰ میلیون تومان برای این سایت هزینه کردیم.

لیدرهای می‌توانند از این به بعد تورهایی لوت را به این سایت بیاورند؟

بله. حتی روی تمام عکس‌ها کیو آر کدی وجود دارد که بازدیدکنندگان می‌توانند با اسکن آن، تصاویر و فیلم‌ها و توضیحات بیش‌تری از آن عکس را دریافت کنند. مثلا عکس روباه شنی را گذاشته‌ایم اما چون محدودیت فضا داشتیم و نمی‌شد اطلاعات بیش‌تری از آن را ارائه کنیم، از این امکان استفاده کردیم تا اطلاعات کامل‌تری به بازدیدکنندگان ارائه شود.

اطلاعاتی که می‌دهید چند زبانه است؟

فعلا در زیر عکس‌ها به دو زبان انگلیسی و فارسی این اطلاعات درج شده است. **مشکلی همیشه وجود دارد و آن اینکه برخی از راهنمایان گردشگری اطلاعات علمی دقیقی درباره آثار و اماکن گردشگری ندارند. این سایت چگونه می‌تواند به رفع این مشکل کمک کند؟**

یکی از اهداف اصلی سایت لوت‌شناسی آموزش است و یکی از دوره‌هایی که برنامه‌ریزی کردیم، آموزش راهنمایان تخصصی بیابان لوت است. ضمن اینکه راهنمایان گردشگری با آوردن تورها به این سایت، اطلاعات کامل و علمی براساس آخرین تغییرات روز دنیا به آن‌ها می‌دهند

❖ **اسما پورزنگی آبادی**

امسال هم‌زمان با هفتمین سالگرد ثبت جهانی لوت اتفاقی تازه رخ داده که گشایش رسمی سایت لوت‌شناسی دکتر احمد مستوفی در شهر شهداد است.

در این سایت قرار است به گردشگران و بازدیدکنندگان این بیابان شگفت‌انگیز و یگانه در جهان آگاهی‌هایی داده شود تا بدانند وقتی از لوت حرف زده می‌شود، دقیقا از چه چیزی گفته می‌شود؟

سایت لوت‌شناسی دکتر مستوفی با سرمایه‌گذاری گروه گردشگری سارلوت و هتل پایاب شهداد راه‌اندازی شده است.

شهداد کلانتری - موسس گروه سارلوت و مدیر سایت لوت‌شناسی در گفت‌وگو با استقامت درباره اهداف و ضرورت راه‌اندازی این سایت و اینکه چه امکاناتی در آن وجود دارد توضیحاتی داد و از مسئولان شهر کرمان و شهداد خواست تا برای معرفی این سایت به آن‌ها کمک کنند. گفت‌وگو با کلانتری به ضعف‌ها و کمبودهایی که برای میزبانی از گردشگران لوت وجود دارد هم کشیده شد. او با اشاره به وضعیت بسیار بد جاده‌های دسترسی در این منطقه، اولویت نخست را بهسازی جاده‌ها به ویژه مسیر شهداد - دهلسم دانست.

این فعال گردشگری معتقد است که میراث‌فرهنگی هنوز قبول ندارد که برگ برنده‌اش فقط بیابان لوت است. کلانتری تصریح کرد: اگر در کرمان بیابان لوت نبود (آمار) گردشگری کرمان صفر بود!

گفت‌وگو با او را در ادامه می‌خوانید.

گفتنی است نشانی سایت لوت‌شناسی: شهر شهداد، انتهای بلوار تختی، هتل پایاب است. این سایت از ساعت ۸ صبح تا ۸ شب فعال است و از آن‌جایی که برای حدود ۵۰ نفر ظرفیت دارد، نیاز است توریست‌ها با هماهنگی قبلی مراجعه کنند اما مردم عادی هر زمان که خواستند می‌توانند از امکانات این مرکز استفاده کنند.

لطفا در ابتدا سایت لوت‌شناسی را معرفی کنید و بفرمایید که با چه اهدافی راه‌اندازی شده است؟

اجازه دهید در ابتدا یک معرفی مختصر از لوت داشته باشم؛ به جرات می‌توان گفت که لوت زیباترین و کامل‌ترین بیابان جهان از نظر ریخت‌شناسی سطح زمین است یعنی تمام پدیده‌های ریخت‌شناسی (ژئومورفولوژی) در آن کامل است. در این بیابان منطقه آتشفشانی گندم بریان، رودخانه شور، کلوت‌ها، تپه‌های ماسه‌ای ریگ یلان، پدیده نیکاه و بلندترین نیکاهای جهان و گرم‌ترین نقطه کره زمین را داریم ضمن اینکه وجود تاریخ و فرهنگ و باستان‌شناسی در این بیابان از هفت هزار سال پیش نیز ثابت شده است. در آمریکا و سایر مناطق جهان کلوت هست ولی در نزدیکی کلوت‌ها، این همه تپه ماسه‌ای ریگ یلان وجود ندارد یا عربستان ۱۰۰۰ کیلومتر تپه ماسه‌ای دارد ولی هیچ‌کدام به بلندی و زیبایی و پیچیدگی تپه‌های ماسه‌ای بیابان لوت نیستند. این بیابان مجموعه‌ای کامل از همه این جاذبه‌هاست و به آن زیباترین و کامل‌ترین بیابان جهان می‌گویند و حتی به الماس بیابان‌ها هم معروف شده است. با توجه به تجربه چندین ساله‌ای که در برگزاری تورهایی گردشگری در لوت داشتیم، به این موضوع پی بردیم که بازدیدکنندگان باید آگاهی کاملی از این بیابان داشته باشند. البته خود من، قبل از سفرها، روی برنهایی درباره ریخت‌شناسی سطح زمین، پوشش گیاهی، حیات جانوری، اقلیم و ویژگی‌های باستان‌شناسی لوت توضیحاتی به گردشگران می‌دادم اما برای اینکه هرکسی که به این

رئیس پایگاه میراث جهانی بیابان لوت مطرح کرد؛

بیابان لوت در کش‌وقوس چالش‌ها

گروه جامعه: تیرماه امسال هفتمین سال ثبت جهانی بیابان لوت است. این بیابان که بین سه استان کرمان، سیستان و بلوچستان و خراسان جنوبی گسترده است. با وجود ارزش‌های فراوانی که دارد، چندان مورد اعتنا قرار نگرفته و با مشکلات و چالش‌های متعددی مواجه است. بیش‌ترین جاذبه‌های این بیابان در محدوده‌ای واقع شده که در مرز جغرافیایی استان کرمان قرار دارد و گردشگران فراوانی را به سمت خود می‌کشاند. رئیس پایگاه میراث جهانی بیابان لوت در ایران با اذعان به افزایش گردشگران پس از ثبت جهانی این بیابان گفت: «ما تنها افزایش تعداد گردشگران ملاک نیست بلکه باید پایداری گردشگری را در منطقه در نظر بگیریم.»

دکتر مهران مقصودی افزود: «افزایش تعداد گردشگران نباید از ظرفیت محیط تجاوز کند بلکه باید به اندازه‌ای باشد که اقتصاد محیط بچرخد و روز به روز پتانسیل محل جذب گردشگر بیش‌تر شود.» وی با بیان اینکه متأسفانه در لوت با کمبود زیرساخت‌های گردشگری مواجهیم، ادامه داد: «لوت دارای ۲۳ هزار کیلومتر مربع عرصه و حدود ۱۷ هزار کیلومتر مربع حریم است و گردشگران عام به کمتر از ۱۰ درصد این منطقه دسترسی دارند و مابقی بیابان لوت در دسترس افرادی است که با آفرود حضور پیدا می‌کنند.» وی اظهار کرد: «در بخشی که بیش‌ترین تعداد گردشگران بیابان لوت حضور پیدا می‌کنند که در کرمان است، زیرساخت‌های لازم برای حضور گردشگران وجود ندارد.»

وی بیان کرد: «در این منطقه، پارکینگ و سرویس بهداشتی نداریم و مسیر عبور پیاده گردشگران را تعریف کرده‌ایم و یگان حفاظت نداریم.»

مقصودی با بیان اینکه تمام این موارد نیازمند طرح و بودجه است، ادامه داد: «بارها درخواست دادیم تا بخشی از بیابان لوت که نیازمند حفاظت فیزیکی و کنترلی است یگان حفاظت داشته باشد اما تاکنون محقق نشده است.» وی گفت: «لوت گیت ورودی هم ندارد تا بتوانیم تعداد گردشگران ورودی را بسنجیم و ظرفیت تحمل منطقه را محاسبه کنیم.» وی خاطرنشان کرد: «تمام این موارد زیرساخت‌های اولیه برای توسعه گردشگری بیابان لوت است که هیچ‌کدام را نداریم.» وی با تأکید بر اینکه نیازمند اجرائی شدن طرح جامع یا تفصیلی گردشگری بیابان لوت هستیم، افزود: «در حال حاضر بودجه خاصی به بیابان لوت تخصیص پیدا نمی‌کند و تنها به ظرفیت‌های محلی اتکا کرده‌ایم.»

مقصودی در بخش دیگری از اظهاراتش بیان کرد: «کنون با پیمانکار بهسازی جاده محور شهداد - نهنندان مشکل داریم چرا که دپوی خاک و نخاله‌ها و کنده‌کاری‌هایی که در منطقه انجام می‌دهند، علاوه بر تخریب تعدادی از کلوت‌ها که به واسطه تعریض جاده اتفاق می‌افتد، حریم منظر بیابان لوت را نیز خدشه‌دار می‌کند. اکنون هم که جلوی کارشان را گرفتیم از ما شکایت کرده‌اند در حالی که آن‌ها در حال آسیب رساندن به منظر میراث جهانی هستند.»

وی گفت: «به نظر می‌رسد که هنوز در میان مسئولان ما این باور به وجود نیامده که عرصه و حریم بیابان لوت هم همانند تخت جمشید و سایر آثار که در یونسکو ثبت شده‌اند، یک میراث جهانی است و باید حفاظت شود.» به گزارش ایلنا، وی همچنین با اشاره به افزایش گردشگران لوت و کمبودهای زیرساختی یادآور شد: «در زمینه فعالیت‌های بخش خصوصی و واحدهای بوم‌گردی شاهد رشد هستیم.»

رئیس پایگاه میراث جهانی بیابان لوت در ایران در ادامه گفت: «در تمام روستاهای اطراف بیابان لوت تعداد گردشگران متفاوت است. برای مثال، تعداد گردشگران در بخش جنوبی و شرقی بسیار کمتر از بخش غربی بیابان لوت است. با این وجود زیرساخت‌های لازم در این مناطق هم وجود ندارد.»

وی ادامه داد: «به نوعی می‌توان گفت در وزارتخانه میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، میراث طبیعی مغفول است چرا که به اندازه‌ای میراث فرهنگی غنی و ارزشمند داریم که همان‌ها در اولویت هستند و میراث طبیعی کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد.»